

Tutkimuskohteena Suomen evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyön itseymmärrys

Tiina Häkkinen

Tiivistelmä

Kirkon nuorisotyön juuret ulottuvat reilusti yli sadan vuoden taakse, suomalaisen kansalaisyhteiskunnan syntyvaiheisiin. Nykyisin kirkon kasvatustoiminta ja nuorisotyö ovat vakiinnuttaneet asemansa ja lunastaneet paikkansa merkittävinä yhteistyökumppaneina monessa kohdin. Työn alkuvaiheessa, kuten myös myöhemmissä muutosvaiheissa, motiivina ja vaikuttimena on ollut huoli kristillisten arvojen ja kotikasvatuksen ohenemisesta ja toisaalta historiallisten rakennemuutosten (esim. kaupungistuminen ja teollistuminen) myötä syntynyt tarve sosiaaliseen (diakoniseen) nuorisotyöhön. Työn peruslähtökohta on ollut ja on edelleen kirkon hengellisessä työssä. Eri aikakausina kristillinen kasvatus ja hengellinen työ sekä sosiaalinen nuorisotyö on kuitenkin saanut (arjen)työn kontekstissa erilaisia tulkintoja: työn motiiveja ja lähtökohtia on ymmärretty ja painotettu eri tavoin. Olen aloittamassa väitöstutkimuksen tekemistä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyön ajattelun ja itseymmärryksen kehittymisestä 1900-luvulla. Tutkimukseni tavoitteena on selvittää, miten nuorisotyötä on tulkittu ja miten sen tekemistä on perusteltu 1900-luvun kuluessa. Aiheen merkittävyys perustuu olettamukseen, jonka mukaan huomion kiinnittäminen nuorisotyön itseymmärrykseen auttaa hahmottamaan ja jäsentämään työtä nykyisessä yhteiskunnallisessa muutosvaiheessa. Lisäksi aihetta voidaan pitää tärkeänä erityisesti siksi, että tällä hetkellä kirkon toiminnan merkitystä tarkastellaan ja arvioidaan kriittisesti sekä kirkon ja seurakuntien omasta toimesta että muiden toimijoiden taholta. Tutkimuksessani pyrin hahmottamaan sitä, miten kirkon nuorisotyö

on eri aikoina ymmärretty, ja tarkoitukseni on tehdä se sosiaalipedagogisen tiedonmuodostuksen ja viitekehyksen avulla.

Avainsanat: Kirkon nuorisotyö, kristillinen kasvatus, itseymmärrys, sosiaalipedagogiikka

Abstract

Youth work within the Evangelical Lutheran Church of Finland has its roots reaching back over hundred years, to the genesis of Finnish civil society. Today, the church educational activities and youth work have consolidated their position and claimed their place as important partners in many respects. In the early stages of the work, as well as the subsequent phases of change, the greatest concern has been thinning of Christian values and family upbringing while the historical structural changes (urbanization and industrialization) created the need for social (diaconal) youth work. The foundation of the work has been and still is the church's spiritual work. In different eras Christian education, spiritual work and social youth work have in practice received different interpretations. This has led to different understandings and emphases of the motives and starting points of the work. I'm beginning to write my doctoral thesis about the progression of thought and self-understanding of the Evangelical Lutheran Church of Finland youth work in the 20th century. The goal of my research is to define how youth work has been interpreted and how it has been justified during the 20th century. Importance of this topic is based on the assumption that attention to the youth works self-understanding helps to identify and organize the work in the current social change. In addition, the topic can be considered important, particularly because of the critical reviewing and evaluation of the relevance of church's operations by the church and congregations own operatives as well as third parties. In my study, I try to understand how the church youth work has been perceived in different times and my aim is to do it through a social-pedagogical formation of knowledge and reference framework.

Key words: Church youth work, education, self-understand, social pedagogy

Johdanto

Sosiaalipedagoginen tiedonmuodostus on lisääntynyt Suomessa 2000-luvulle tultaessa huomattavasti. Oma kiinnostukseni sosiaalipedagogiikkaan heräsi ollessani evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyössä 1990-luvulla ja päädyin silloisen työnantajani myö-

tävaikutuksesta hakeutumaan freireläisen pedagogiikan kurssille. Lopputulema tämän kurssin käytyäni oli se, että ymmärsin oman työorientaationi perustuvan hyvin vahvasti sosiaalipedagogiseen teoriataustaan ja itseymmärrykseen ja toiseksi näin vahvoja yhtymäkohtia ja mahdollisuuksia siihen, miten sosiaalipedagogiset peruseriaatteet ja ulottuvuudet toteutuvat käytännössä kirkon kasvatustyössä. Myöhemmin tämä kiinnostukseni johti siihen, että hakeuduin sosiaalipedagogiikan pääaineopiskelijaksi Itä-Suomen yliopistoon. Tällä hetkellä olen aloittamassa väitöstutkimuksen tekemistä Suomen evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyön oppihistoriasta, tarkemmin vielä sen ajattelun ja itseymmärryksen kehittymisestä 1900-luvulla. Tässä katsauksessani määrittelen ja kuvaan ensin kirkon nuorisotyötä. Sen jälkeen perustelen, miksi kirkon nuorisotyön ajattelun ja itseymmärryksen tutkiminen on tärkeää, ja esitän oman väitöstutkimukseni lähtökohtia.

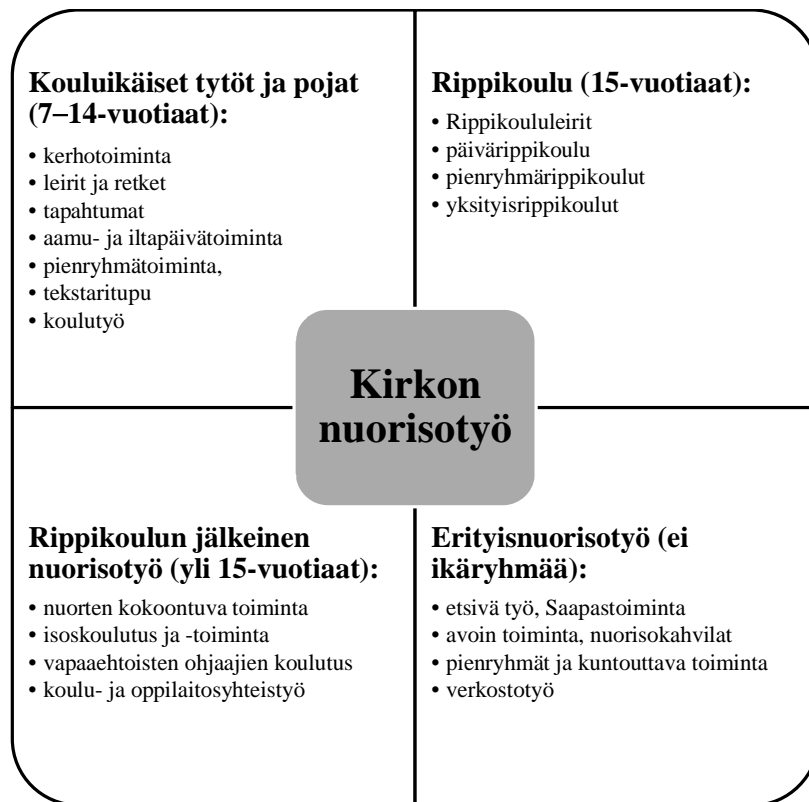
Kirkon nuorisotyön lähtökohdat ja erityispiirteet

Yhteiskunnan moninaistumisesta ja sekularisoitumisesta huolimatta suurin osa suomalaisista 15-vuotiaista nuorista osallistuu rippikouluun. Kirkkohallituksen rippikoulutilastoinnin mukaan vuonna 2014 rippikouluun osallistuneiden määrä oli 84,2 prosenttia 15-vuotiaista (Rippikoulutilastot 2014). Kirkon nuorisotyön toimintamuodoista rippikoulu ja siihen kiinteästi liittyvä isostoiminta lienevätkin tunnetuimmat ja kattavimmat aikamme kirkon nuorisotyön toimintamuodoista. Kirkon kasvatustoiminta ja nuorisotyö on siis syystäkin profiloitunut rippikouluun ja isostoimintaan, mutta moninaisuudessaan ja paikallisseurakuntatyössä toteutuneena se pitää sisällään myös muunlaista toimintaa. Mistä siis puhutaan, kun puhutaan kirkon nuorisotyöstä? Mitkä ovat kirkon kasvatustoiminnan ja seurakunnan nuorisotyön erityispiirteitä? Miten työtä jäsennetään sisällöllisesti ja teoreettisesti?

Kirkon nuorisotyön juuret ulottuvat yli sadan vuoden taakse 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun yhteiskunnalliseen murrosvaiheeseen. 1800-luvun lopulla maahamme perustettiin useita kristillisiä järjestöjä ja yhdistyksiä, joiden toiminnan keskiössä oli kasvatukselliset tavoitteet ja nuoriin liittyvä toiminta. Yhtenä kristillisen nuorisotyön aloittamiseen liittyvänä motiivina ja vaikuttimena voidaan yleisesti pitää sisälähetysaatetta ja diakoniasta muotoutunutta sosiaalisen nuorisotyön painotusta. (Kallinen & Huttunen 2005; Mustakallio 2000.) Historian dokumentteja tarkasteltaessa käytännön toimintamuotoina mainitaan muun muassa kerhot ja kuorotoiminta, urheilu- ja opintokurssit sekä siveellisyyden ja raittiuden edistämiseen liittyvä toiminta. Palkattujen työntekijöiden sijasta toimintaa toteutettiin aluksi vapaaehtoisvoimin, ja sen organisoiminen oli kristillisten järjestöjen ja yhdistysten vastuulla. Työn aloittamisen jälkeen toinen kirkon nuorisotyön aktiivisen kehittämisen kausi ajoittuu toisen maailmansodan jälkeisiin vuosiin. Sodan jälkeisessä yhteiskunnallisessa tilanteessa seurakuntia kehoitettiin kiinnittämään erityisesti huomiota lasten ja nuorten kanssa tehtävään työhön ja kotien kasvatustoiminnan tukemiseen. Kirkon nuorisotyönohjaajien ammatillinen koulutus aloitettiin vuonna 1949 Järvenpäässä Seurakuntaopistossa. Koulutuksen myötä nuorisotyö laajeni nopeasti paikallisseurakuntiin ja kehittyi kohti monipuolisempia työmuotoja sekä maaseudulla että kaupungeissa. (Kallinen & Huttunen 2005; Launonen 2004.) Sitten seurakuntien toteuttamalle kirkon nuorisotyölle on muodostunut tunnustettu asema, rooli ja merkitys niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisesti.

Ymmärrys paikallisseurakuntien toteuttamasta nuorisotyöstä on kehittynyt ja muotoutunut reilun sadan vuoden aikana. Kontekstuaalisuudessaan, moninaisuudessaan ja moniäänisyydessään sen tarkka määrittäminen on haasteellinen, ellei jopa mahdoton tehtävä. Nuorisotyön rajat ovat epäselviä jo pelkästään käsitteen määrittelyn, sisällön kuvauksen ja toiminnassa mukana olevien nuorten ikäryhmän määrittelyn osalta. Laajimmillaan kirkon nuorisotyön toiminta kohdentuu 7–29-vuotiaisiin, mutta tämä laaja ikäryhmä jaetaan useimmiten kouluikäisiin (7–14-vuotiaisiin), rippikouluikäryhmään (15 v.), rippikoulun jälkeiseen nuorisotyöhön (15–18 v.) sekä yli 18-vuotiaiden

nuorten aikuisten toimintaan. Kirkon nuorisotyön ja kasvatustoiminnan käytänteitä voidaan jäsentää monella tavalla, tavallisimmin ikäryhmä- tai työalakohtaisesti kuten kuviossa 1.

Kuvio 1. Kirkon nuorisotyön toimintamuodot

Kirkon nuorisotyön toiminnan piiriin voidaan sisällyttää hyvin monenlaista toimintaa ja menetelmiä, joilla on myös sekä paikallisia ja alueellisia että omaan aikaansa liittyviä piirteitä ja tunnusmerkkejä. Perinteiseen ikäryhmäkohtaisen työalamääritteen käyttötapaan liittyy erilaisia painotuksia alan arvo- ja tietoperustassa sekä tulkintoja työn luonteesta ja erilaisia käsityksiä alan teoreettisista perusteista. Kuntien nuorisotyöstä poiketen kirkon nuorisotyö ei määriy nuorisolain pe-

rusteella, vaan kirkkolain ja kirkkojärjestyksen mukaisesti. Kirkkolaki ja -järjestys jäävät nuorisotyöhön ja kasvatukseen liittyvissä säädöksissä kuitenkin varsin yleiselle tasolle. Kirkkolain ja -järjestyksen mukaan seurakunta veloitetaan huolehtimaan eri-ikäisten kristillisestä kasvatuksesta ja hengellisen elämän hoitamisesta (lasten ja nuorten kohdalla yhdessä vanhempien ja kummien kanssa). Työn sisällöllinen painopiste on kasteopetuksessa, kristillisessä kasvatuksessa ja nuoren kasvun tukemisessa. Virallisesti kirkon ja seurakunnan kasvatustyö ja siten myös nuorisotyö on osa kirkon hengellistä työtä. Kristillistä kasvatusta ja hengellistä työtä on nuorisotyössä kuitenkin aina tulkittu hyvin laaja-alaisesti, ja sen on ymmärretty tarkoittavan lapsen ja nuoren kasvun ja kehityksen kokonaisvaltaista tukemista.

Nuorisotyön monimuotoisuutta lisää siihen liittyvän työn kohteen ja tavoitteen määrittelyn monitasoisuus: kirkon nuorisotyössä voidaan erottaa ainakin kolme tasoa: ensinnäkin yksittäiseen nuoreen ja hänen läheisiinsä kohdentuva kristillinen toiminta ja kasvatusta, toiseksi nuorten ryhmätoiminta ja kolmantena yhteiskunnallinen vaikuttamistehtävä. Hyvä esimerkki yhteiskunnallisesta vaikuttamistehtävästä on päätöksen tekoon liittyvä lapsivaikutusten arviointi (LAVA), johon liittyvä säännös on kirjattu myös kirkkojärjestykseen 1.1.2015 alkaen (lisätietoa LAVA:sta löytyy verkosta www.sakasti.evli.fi/lava). Virallisesti kirkon kasvatustoiminnan ja seurakunnan nuorisotyön tavoitteena on nuoren ohjaaminen kristilliseen elämäntulkintaan ja seurakuntayhteyteen (Paananen 2005; Rippikoulusuunnitelma 2001). Kirkon kasvatuksen linjaukset ja kehittämissasiakirjat ohjaavat ja määrittävät nuorisotyön sisällön kaikenikäisten kokonaisvaltaisen kasvun mahdollistamiseksi ja tukemiseksi, yhdessä tekemiseksi, olemiseksi ja ihmettelyksi. Samalla halutaan mahdollistaa jokaisen kasvu omana itsenään, lähimmäisenä ja yhteisön jäsenenä.

Nuorisotyön teologia määrittää nuorten kasvukysymysten tarkasteluksi kirkon uskon näkökulmasta. Toisaalta teologian tehtävänä on pohtia sitä, miten seurakunnan perustehtävä tulee todeksi seurakunnan nuoren jäsenen elämässä. (Meidän kirkko – kasvamme yhdessä 2015; Nuoret seurakuntalaisina 2012.) Käytännön työssä tämä tarkoittaa monenlaisen kasvua tukevan, eettisen, henkisen ja hengellisen

rakennusmateriaalin tarjoamista ja esillä pitämistä niin, että lapset ja nuoret voivat niiden avulla itse rakentaa omaa elämäänsä ja tulevaisuuttaan. Lapsi ja nuori on subjekti ja oman elämänsä asiantuntija. Hän saa pohdiskella omaa elämäntilannettaan ja omia elämänkysymyksiään omista lähtökohdistaan käsin aikuisen työntekijän läsnä ollessa, joko yhdessä muiden kanssa tai halutessaan myös yksin.

Huomionarvoista on kuitenkin se, että kirkon nuorisotyön tulkinna ei ole näin yksiselitteistä. Työn rajaukset ja rajat ovat moninaisia ja moniselitteisiä. Tähän mennessä työtä on jäsennetty ja sen itseymmärrys on muodostunut vahvasti konkreettisen toiminnan ja menetelmien kautta. Työ on profiloitunut vahvasti käytännön toiminnan kautta – sen sijaan kirkon nuorisotyön teoreettinen viitekehys on alkanut vahvistua vasta aivan viime vuosina. Tulevaisuutta ajatellen onkin tarpeellista kysyä ja selvittää sitä, millaisia uusia jäsentämisen tapoja tarvitaan jatkossa. Lisäksi voidaan olettaa, että verkostoilla ja yhteistyökumppaneilla – monialaisella yhteistyöllä – on entistä suurempi merkitys myös kirkon nuorisotyön tulevaisuuden kannalta.

Teoreettisesti kirkon nuorisotyö on ankkuroitunut erityisesti teologiseen viitekehukseen, kristilliseen ihmiskäsitykseen ja elämäntulkintaan. Työn taustateoria on tähän mennessä rakentunut pääasiassa käytännön työhön liittyvien toimintamallien ja menetelmien teorioista. Toisaalta kyse on ollut myös hyvin henkilökohtaisista työntekijäkeskeisistä (teoreettisista) viitekehyksistä tai ajattelumalleista, jotka ovat ohjanneet yksittäisen nuorisotyönohjaajan tekemää työtä. Työntekijän omasta orientaatioperustasta on noussut ymmärrys siitä, miksi nuorisotyötä tehdään. Mitä työllä tavoitellaan ja miten työtä käytännössä tehdään? Kirkon nuorisotyön toimintakentällä moninaisuus on koettu samanaikaisesti sekä rikkautena että haasteena. Käytännössä tämä on kuitenkin tarkoittanut ja tarkoittaa hyvin usein myös sitä, että nuorisotyön identiteetti on toimija- ja kontekstikeskeinen. Tähän liittyvää problematiikkaa voidaan konkretisoida tarkastelemalla esimerkiksi eri kristillisten liikkeiden, henkilökohtaista uskoa korostavan herätyskristillisyyden ja maltillisemmän kansankirkollisuuden välisiä eroja tai pohtimalla työn eri ulottuvuuksien, tavoitteiden ja toimintamallien painotusta toisiinsa nähden. Samasta syystä nuorisotyön

suhde ja verkostoituminen muiden nuorisotyötä tekevien toimijoiden kanssa on vaihdellut ja vaihtelee seurakunnittain. (Vrt. Cederlöf 2007; Hirvonen 2009.)

Tommi Hoikkalan ja Anne Sellin toimittamassa kirjassa Nuorisotyötä on tehtävä Pekka Launonen (2007) rakentaa kirkon nuorisotyön teoreettista viitekehystä jäsentämällä työtä hengellisen, pedagogisen ja sosiaalisen toiminnan kautta. Näiden kolmen toimintaulottuvuuden avulla Launonen yhdistää hengellisen ja pedagogisen ulottuvuuden kristilliseksi kasvatukseksi, hengellisen ja sosiaalisen ulottuvuuden diakoniaksi sekä sosiaalisen ja pedagogisen ulottuvuuden sosiaalipedagogiikaksi. Hän kuitenkin toteaa, että sosiaalipedagogiikalla ei ole vakiintunutta asemaa kristillisessä nuorisotyössä ja että kirkon nuorisotyön teoreettinen hahmottaminen ja siihen liittyvä tieteellinen tutkimus on edelleen niukkaa.

Mervi Muhonen ja Kirsi Tirri (2008) avaavat kristillisen kasvatuksen käsitettä kristillisiin arvoihin sitoutuneeksi toiminnaksi, jolla on tietoisia tavoitteita. Muhosen ja Tirrin mukaan kristillinen kasvatustoteutus kasvatustilanteen ja kasvavan pedagogisessa suhteessa, joka pyrkii ihmisen kokonaisvaltaisen kasvun tukemiseen. Kyse on yhdessä elämisestä ja kristillis-humanistisiin arvoihin pohjautuvasta, sisällöllisesti monipuolisesta ja päämäärätietoisesta toiminnasta, jossa turvallisuudella, rakastavalla ja lämpimällä ilmapiirillä on tärkeä merkitys. Kirkon kasvatuksen kehittämissasiakirjat korostavat lisäksi lasten ja nuorten omaa seurakuntalaisuutta (vrt. kansalaisuutta), osallistumisen mahdollistamista, osallisuuden kokemuksellisuutta ja lasten ja nuorten toimijuutta sekä seurakunnassa että kirkon toiminnassa laajemminkin. Kristillisen kasvatuksen ja nuorisotyön ulottuvuuksia on tarkemmin profiloitu kuviossa 2. Samaan kuvioon on sijoitettu myös ne keskeiset käytännön toimintaan liittyvät periaatteet, jotka ovat yhteisesti tunnistettavissa sekä sosiaalipedagogisessa toiminnassa että kirkon nuorisotyössä.

Kuvio 2. Kirkon kasvatustoiminnan ulottuvuuksien sosiaalipedagogista tulkintaa (vrt. Launonen 2007; Muhonen & Tirri 2008.)

Emerituspiispa Wille Riekkinen (2008) on todennut, että luterilaisen tulkinnan mukaan usko ei synny kasvattamalla. Riekkisen mukaan kasvatusta tarvitaan ”maallisempiin asioihin”, ihmisen sosiaalistumiseen, tiedon omaksumiseen ja viisauden kypsymiseen. Kasvatusta tarvitaan hyvien arvokkaiden perinteiden siirtämiseen ja ihmiseksi kasvamiseen. Kristillisen kasvatuksen keskiössä on sellaisten tietojen ja taitojen välittäminen kasvaville, joiden avulla he oppivat reflektomaan omaa uskoaan ja elämäänsä. ”Kristillinen kasvatus auttaa meitä näkemään elämämme Jumalan edessä ja jäsentämään koko elämämme tästä todellisuudesta käsin.” (Riekkinen 2008, 89.)

Kirkon nuorisotyön itseymmärrykseen liittyvän tutkimuksen tarkoitus ja lähtökohdat

Oman väitöstutkimukseni teoreettinen viitekehys rakentuu sosiaalipedagogisesta toimintatieteestä ja itseymmärryksestä käsin, jossa itseymmärrys on historiallisesti ja yhteiskunnallisesti rakentunutta ja jossa toiminnan tieteellisyys rakentuu teorian ja käytännön vuorovaikutuksesta (Hämäläinen & Kurki 1997). Kuten jo aikaisemmin on tullut ilmi, on kirkon nuorisotyön teoreettinen itseymmärrys ja alan tieteellinen tutkimus niukkaa; aiheeseen liittyviä tutkimuksia ja artikkeleita on olemassa vain muutamia. Tästä johtuen tutkimuksen kannalta keskeinen ja ratkaiseva kysymys liittyikin tiedonhankintaan: Millaista tietoa tarvitaan kirkon nuorisotyöhön liittyvän ajatuksellisen kokonaiskuvan saamiseksi? Mitä kirkon nuorisotyöllä käsitetään, miten sitä tulkitaan ja miten sitä on eri aikoina jäsennetty? Erityisen haastavaksi tämän kysymyksen tekee itse toiminnan kontekstista nouseva näkemys kirkon nuorisotyön teologisista perusteista ja raamatullisista lähtökohdista, jotka voidaan helposti tulkita niin vahvaksi alaan liittyväksi toiminnan perustaksi, että muiden tieteenalojen – kuten sosiaalitieteiden ja kasvatustieteen – näkökulmat ja teoreettiset perusteet sivuutetaan tai jätetään kokonaan huomioimatta. Oletettavaa on, että kirkon nuorisotyön ja sen ajattelun kehitys kiinnittyy kirkkomme teologisiin linjauksiin ja ehkä myös diakonisen ajattelun kehittymiseen kirkossamme. Tämän lisäksi voitaneen ajatella myös, että kirkon nuorisotyöllä olisi yhtymäkohtia kunkin aikakauden kasvatuksellisiin ja sosiaalisiin ajattelumalleihin ja suuntauksiin yhteiskunnassa.

Juha Hämäläisen (2007) mukaan kaikkien auttamisinstituutioiden syntyyn ja kehitykseen ovat vaikuttaneet monet aatesuunnat, ajatustraditiot ja yhteiskunnalliset liikkeet. Historia ei ole vain instituutioiden, työmuotojen ja ammatillisten toimintakäytäntöjen vaan myös ajattelun, käsitteiden ja tiedonmuodostuksen historiaa. Tähän Hämäläisen toteamukseen viitaten voidaan siis olettaa, että kirkon nuorisotyön historiassakin kyse on myös muusta kuin ammatillisen toiminnan ja käytäntöjen historiasta. Kirkon nuorisotyön ajattelun ja itseymmärryksen kehittymistä tutkittaessa on tärkeää tarkastella kunkin aikakau-

den tulkintaa kristillisestä kasvatuksesta ja arvomaailmasta ja arvojen painopisteistä sekä niiden vaikutuksesta kirkon nuorisotyön kehityshistoriaan. Mielekästä ja tarkoituksenmukaista on siis kysyä, mistä asioista ja kysymyksistä eri aikakausina on keskusteltu. Miten asioita on käsitteellistetty ja miten näkemyksiä on perusteltu? Kirkon toimintana ja seurakunnan työnä nuorisotyötä voidaan helposti tarkastella vain ja ainoastaan omasta kontekstistaan ja toimintaympäristöstään käsin, mutta yhtäläillä tärkeää on kysyä, millaisia odotuksia ja millainen rooli kirkon nuorisotyöllä ja keskeisillä yhteistyökumppaneilla on toisilleen. Ja miten nämä odotukset ja roolit painottuvat eri aikoina?

Tähän mennessä kirkon nuorisotyön historiallinen tarkastelu on pääasiassa rajoittunut eri aikakausina toisiaan seuraavien kronologisten tapahtumien huomioimiseen sekä toiminnan ja menetelmien kehitykseen. Yhteiskunnan ja kirkon murrosvaiheiden, elämän olosuhteiden ja sosiaalisten rakenteiden merkitystä kirkon nuorisotyön historiassa ja ajattelun kehityksessä on aikaisemmin tuotu esille vähän. Pekka Launonen (2004) on väitöskirjassaan tutkinut kirkon nuorisotyön koulutuksen historiallista kehitystä. Mikko Malkavaara (2013) on dokumentoinut Tampereen seurakuntien nuorisotyön historiaa vuodesta 1930 vuoteen 2010 saakka. Launosen ja Malkavaaran lisäksi muun muassa kirkon nuorisotyöntekijöiden ammattiliitto KNT ry on kirjoittanut omaa historiikkaan kahteenkin otteeseen. Muilta osin kiinnostus kirkon nuorisotyön historiaan ja erityisesti nuorisotyön teoreettisen ajattelun kehittymiseen on ollut vähäistä.

Oman tutkimukseni tutkimuskohteena on Suomen evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyö ja sen ajatuksellinen ja oppihistoriallinen kehitys. Tutkimuksen näkökulmana on tämän ajatuksellisen ja oppihistoriallisen kehityksen tarkastelu kirkollisen ja yhteiskunnallisen kehityksen ja muutoksen kontekstissa. Aiheen merkittävyys perustuu olettamukselle, jonka mukaan huomion kiinnittäminen nuorisotyön teoreettisen ajattelun ja itseymmärryksen kehittymiseen auttaa hahmottamaan ja jäsentämään kirkon nuorisotyötä paremmin. Erityisen tärkeää tämä on juuri tässä ajassa, jolloin kirkon toimintaa tarkastellaan ja arvioidaan korostuneen kriittisesti sekä yhteiskunnan että kirkon ja seurakuntien omasta toimesta. Kirkon nuorisotyön itseymmärrykseen kohdentuvalla

analyysilla on alan kehittymisen kannalta sekä teoreettista että käytännöllistä merkitystä. Alan teoreettinen jäsenyminen palvelee sekä teoreettisen itseymmärryksen syventämistä että käytännön työn jäsentämistä, koulutuksen suunnittelua ja alan laaja-alaista kehittämistä.

Oman väitöstutkimukseni tavoitteena on saada yleiskuva Suomen ev.lut. kirkon nuorisotyöstä. Tutkimuksen ydinkysymykset ovat: Mitä on kirkon nuorisotyö? Mitä se on ollut ennen? Ja mitä se on nyt? Miksi kirkon nuorisotyötä on tehty ja tehdään? Miten työtä on perusteltu ja perustellaan? Mitä työllä tavoitellaan? Väitöstutkimukseni sisältää kolme tutkimusteemaa, joista ensimmäinen liittyy kristillisen kasvatuksen ja nuorisotyön käsitteiden analysointiin, toinen nuorisotyön sisällön ja perustehtävän jäsentämiseen ja kolmas toiminnan perusteluihin ja argumentointiin. Tavoitteenani on löytää teoreettisen tarkastelun ja jäsenyyksen avulla perusteita mahdollisuuksien mukaan myös kristillisen kasvatuksen oikeutukselle. Mikä oikeuttaa ja velvoittaa kristillisistä arvolähtökohdista tehtävään nuorisotyöhön ja työn hengellisen ulottuvuuden olemassaoloon? Tutkimusaineistona ja analyysin lähteinä ovat aiheeseen liittyvät kirjat ja artikkelit, viralliset asiakirjat ja dokumentit sekä saatavilla oleva aikaisempi tutkimuskirjallisuus, aiheeseen liittyvää kansalaiskeskustelua ja uutisointia unohtamatta. Keskeinen rooli aineiston analysoinnissa on laadullisilla tutkimusmenetelmillä ja historiantutkimuksen menetelmiin kuuluvalla lähteiden kriittisellä tarkastelulla, tutkijan esittämällä kysymyksillä ja aineistolähtöisellä tulkinnalla.

Kirkon nuorisotyön teoreettiseen jäsentämiseen sisältyy näkemys toiminnan tavoitteista ja sen yhteiskunnallisesta tehtävästä ja niistä menetelmistä, joiden kautta ja avulla tätä tehtävää toteutetaan. Ydinkysymyksenä on, miksi tätä työtä tehdään ja miksi sitä tulee yhä tehdä. Kirkon nuorisotyö ei ole itsessään maailmankatsomus, mutta kirkon nuorisotyöhön liittyvä ajattelu ja toiminta rakentuu maailmankatsomuksellisista aineksista. Taustalla on kristillinen ihmiskäsitys sekä erilaisia tulkintoja yhteiskunnasta, lapsen ja nuoren asemasta, uskosta, tiedosta ja kasvatuksesta. Kirkon nuorisotyö ei muodostu vain yhdestä hengellisestä, pedagogisesta, sosiaalisesta tai poliittisesta katsantokannasta. Kirkon nuorisotyöhön liittyvä puhe on moniäänistä ja

menetelmät monimuotoisia. Näkökulmat ja painotukset vaihtelevat ja sekoittuvat monella tavalla keskenään. Kirkon nuorisotyön oppiperustaa ja tavoitteenasettelua voidaan pitää jännitteisenä, jopa ristiriitaisena. Kirkon nuorisotyön oppihistorian tutkimuksen tavoitteena on vastata siihen, miten kirkon nuorisotyö eri aikoina on ymmärretty, ja tehdä se sosiaalipedagogisen tiedonmuodostuksen avulla.

Lähteet

- Cederlöf, P. 2007. Nuorisotoimet rakennemuutoksen kynnyksellä. Selvitys kunnallisen nuorisotyön asemasta ja haasteista kunta- ja palvelurakenteen uudistuksessa, sekä Humanistisen ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyössä. Helsinki: Humak.
- Hirvonen, E. 2009. Nuorisotyö sosiaalisen asiantuntijuuden areenoilla. Teoksessa S. Raitakari & E. Virokannas (toim.) Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Puheenvuoroja asiantuntijuudesta, käytännöistä ja kohtaamisista. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 41–62.
- Hämäläinen, J. 2007. Lastensuojelun kehityslinjoja. Tutkimus Suomen lastensuojelun aatepohjasta ja oppihistoriasta. Kuopio: Snellman-instituutti.
- Hämäläinen, J. & Kurki, L. 1997. Sosiaalipedagogiikka. Helsinki: WSOY.
- Kallinen, E. & Huttunen, T. 2005. Ennen meitä – 100 vuotta kristillistä nuorisotyötä. Teoksessa T. Paananen & H. Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 295–310.
- Kirkkojärjestys 8.11.1991/1055 v.1993. Saatavissa <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931055> (haettu 5.6.2015).
- Kirkkolaki 26.11.1993/1054. Saatavissa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931054> (haettu 5.6.2015).
- Launonen, P. 2004. Nuorisonohjaajasta nuorisotyönohjaajaksi. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyönohjaajien koulutus ja ammattitaidon muuttuvat tulkinnat 1949–1996. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy.
- Launonen, P. 2007. Kirkon nuorisotyö – hengellisen, pedagogisen ja sosiaalisen kolmiyhteys. Teoksessa T. Hoikkala & A. Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 78–89.

KATSAUKSET, Tiina Häkkinen

- Malkavaara, M. 2013. Nuori Tampere. Seurakuntien nuorisotyö Tampereella 1930–2010. Tampere: Tampereen ev.lut. seurakuntayhtymä, Nuorisotyö.
- Meidän kirkko – kasvamme yhdessä. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kasvatuksen linjaus 2015. Saatavissa [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/494A1A4DD58D4D9CC2257976003D8743/\\$FILE/kasvatus_strategia.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/494A1A4DD58D4D9CC2257976003D8743/$FILE/kasvatus_strategia.pdf) (haettu 5.6.2015).
- Muhonen, M. & Tirri, K. 2008. Mitä on kristillinen kasvatust? Teoksessa J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: LK-kirjat, 63–82.
- Mustakallio, H. 2000. Kirkko kansaa ja kansakuntaa palvelemissa. Itsenäistyvän kansakunnan kirkko, 1885–1944. Teoksessa Kristinuskon historia 2000. Helsinki: Weilin+Göös, 142–199.
- Nuoret seurakuntalaisina. Suomen ev.lut.kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2012:6. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Nuorisolaki 27.1.2006/72. Saatavissa <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072> (haettu 20.7.2015).
- Paananen, T. 2005. Nuorteniltojen puolesta. Teoksessa T. Paananen & H. Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 109–118.
- Riekkinen, W. 2008. Kristillisen kasvatuksen lähtökohdista. Teoksessa J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: LK-kirjat, 83–93.
- Rippikoulusuunnitelma 2001. Saatavissa [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/85780A9E8154761EC225770A003912B4/\\$FILE/Rippikoulusuunnitelma%202001.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/85780A9E8154761EC225770A003912B4/$FILE/Rippikoulusuunnitelma%202001.pdf) (haettu 5.6.2015).
- Rippikoulutilastot 2014. Saatavissa <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3F24FC> (haettu 5.6.2015).